D·N
19/7 1948

Den högra handen och den vänstra

Det senaste häftet av tidskriften Clarté är fyllt av kommunistisk propaganda. Den tjeckoslovakiska kuppen försvaras, kulturlivet i Ryssland hyllas, gemena angrepp riktas mot USA, Z. Höglunds av kritiklöse beundran fyllda högtidstal vid bolsjevikrevolutionens 30-årsjubileum återges. Ingen enda artikel i tidskriften representerar en demokratisk åskådning. Som vanligt i kommunistiska täckorganisationer söker man dölja sina avsikter genom tal om arbetarrörelsens enhet, dvs. genom att hävda att socialdemokrater och kommunister egentligen hör samman.

Pass denna punkter innehåller tidskriftsnumret inte något väsentligt nytt. Under de senaste åren har kommunistpropagandan klart dominerat i Clarté, trots att socialdemokraterna är starkt företrädda inom föreningen. Nytt är däremot ett upprop, i vilket ett antal personer vädjar om regelbundna personingbidrag till Clarté. Bland undertecknarna återfinns åtskilliga kända socialdemokrater, såsom Stockholms stadsfullmäktiges ordförande, C. A. Andersson, rektor Stellan Arvidsson, riksdagsman Georg Branting, generaldirektör Axel Höjer och statssekreterare Per Nyström.

Socialdemokraterna har sedan ett halvår med växande energi betonat skiljelinjen mot kommunismen. Det har till och med förklarats vara kverulerigt och kränkande när exempelvis Dagens Nyheter påvisar den samgående som faktiskt äger rum och den halvkommunism som tydligt framträtt i en del ledande socialdemokraters uttalanden. Hur är det då möjligt att framstående partimedlemmar ber om pengar åt en organisation som systematiskt främjar socialdemokratiskt-kommunistiskt samarbete och rent av huvudsakligen driver kommunistisk agitation?

De svar på denna fråga som publicerades i söndagens nummer av Dagens Nyheter är inte upplysande. Hr Andersson svarar att, han inte alltid läser Clarté och inte läst det senaste numret. Men han håller på att "en fri socialistisk tidning måste ge plats för olika schatteringar"; enligt hr Anderson är alltså socialdemokrati och kommunism schatteringar av samma åskådning. Statssekreterare Nyström erinrar om att han varit ordförande i Clarté; inte heller han brukar läsa tidskriften; även han gillar dess "distanserade ton", alltså att skilda ståndpunkter får stå likaberättigade sida vid sida. Hr Branting är ställtvivla helt enig med sina partivänner som han inte tycks läsa den publikation han så livligt anbefaller i allmänhetens åtanke. I övrigt står hans svar i skicklass genom sin orolige handledning av taktik och ärlighet. Hr Branting, känd som lovprisare av den bulgariske diktatorn, har "som jurist" lärt sig att "inte tala om det som jag inte sett eller hört". Därför kan han inte bedöma den tjeckiska kuppen; han var ju inte med. Alltså, denne socialdemokratiske riksdagsman har inte bestämt sig för om han skall betrakta demokratins undertrycknade i Tjeckoslovakien som en bra sak eller ej. Bulgarien har han däremot besökt, och där fann han diktaturen förträfflig — en "verklig demokrati".

Ingen av de tillfrågade socialdemokraterna beklagar sin rekommendation för den tidskrift de så ogärna läser. De står fortfarande på det upprop som entusiastiskt talar om Clartés insatser: "i dag prägias Clarté", heter det bland annat, "av intensiv och mångsidig verksamhet, god tillströmning av nya medlemmar, ambitiösa planer på att nå ut med sina idéer till alla elever vid de högre undervisningsanstalterna" — och denna verksamhet vill undertecknarna befordra. De går alltså ut från det självklart riktiga i samarbete mellan socialdemokrater och kommunister — samtidigt som andra ledande socialdemokrater beteckner kommunismen som en femte kolonn. De går ut från att socialdemokrater bör understödja en tidskrift med "fri" debatt — varmed menas fritt för socialdemokrater och kommunister. Tänk er en rad högermän som begär understöd åt en publikation med utrymmet reserverat för högermän och nazister — och tänk er socialdemokratins reaktion inför en sådan samverkan.

Det uttalande från Clartés sida som här berörts är inte ens inte på något sätt bryta udden av ovanstående resonemang. Ty väsentligt är inte att majmunret var så genomgående kommunistiskt att det väckte skandal även inom vissa Clartégrupper, utan att de angivna socialdemokraterna rekommenderar bidrag till en tidskrift som sedan länge till stor del ägnats åt kommunistpropaganda och vars funktion är att vara organ för samverkan mellan socialdemokrater och kommunister.

De avgivna förklaringarna är därför avsiktsgoda, även om de inte är upplysande. Än en gång har det socialdemokratiska dubbelspelet blottats. Än en gång har bevisats att det för ett antal ledande socialdemokrater är naturligt att betrakta kommunisterna som intima allierade, kommunismen som en "schattering" av den gemensamma socialistiska åskådningen. Och samtidigt dundrar man officiellt mot diktaturpartiet och femte kolonnen. Man vill gärna både för sin trohet mot folkstyrelsen och sin tolerans gentemot tyranniet; man blir förolämpad om troheten mot demokratin betvivlas, men man vill inte ta ställning mot diktaturpropagandan. Det partiinom vilket denna hållning framträder har till och med självt förklarat att inför valen koncentrera sig som kommunismens bästa bekämpare.

Spelet kommer att fortsätta. Det gäller att vinna väljare både bland demokrater och halvkommunister, och då vågar man inte låta den vänstra handen veta vad den högra gör. Endast genom detta halvdunkel hoppas man kunna undvika nederlaget.

Frihet och tolerans

Erik Hjalmar Linder har författat en småskrift med titeln "Kristligt och liberalt", där han sammanställer några väsentliga beröringspunkter mellan kulturradikalismen och folkligt religiösa rörelser, som till utomståendes förundran och bitterhet åter och åter lierat sig i rent politik. Det är 110 år sedan Erik Gustaf Geijer av kristna kryv på broderskap och barmhärtighet drevs att förena sig med dem tidens rationalistiska liberaler i krav på representationsreform och folkundervisning. Impulser från Geijer återfinns sedan hos liberala publicister som S. A. Hedlund och Viktor Rydberg, grundläggare av vår kulturdebatt och män som ännu ger sin tron också åt den allmänna inställningen i våra dagars ideella folkrörelser. Med fin förståelse tecknar sedan dr Linder vad denna bakgrund betyrt för selekslifets pånyttfödelse av svenak politisk liberalism i rösträttsrörelsens tecken och med Karl Staaff som ledare:

Denna rabulistiske och personligen svärtilleggige advokat, denne tyske verdensfiende, blev i kraft av sin rättfærdighetsfidelse och sin rättinglhet en av de mest ikkeakseptable diere Øyrige haft, hans portrått hængde på vægarna i tusenvis kristne hem, och vid hans død sørgede mange likeare, honnis som en av sine egna. Måne dette hade varit möjligt, om inte tanker från Geijer och Rydberg hade ingått i allmänna medvetandet och slagit en bryggs mellan kristligt och liberalt, uppenbarat släktskapen dem emellan, fen släktskap som dock de utrycksa så hår: omsorg om kärleken och inte fråhet ...

Utöver de historiska perspektiven skisserar Erik Hjalmar Linder en idéanalys. Han betonar med rätta att de kristna rörelserna präglas inte bara av tusenårig tradition, utan också av kritiska, framåtblickande krav, som ofta sammanfallit med undygsamgångsmännens bulisternas, verdandisternas och våra dagars socialradikalers. Själva sättet att närma sig de andliga problemen är också lika för de kristna mer besläktat med rationalistens än med den antiintellektuelle ideologens:

Många av dem är så märkvärdigt flinkskuldte att de inte ser skillnaden mellan en person som säger sig inte tro på Gud emedan han tror alltvärligt sökande inte hittat honom med vetenskapliga instrument i hela universum och en person som glatt förklarar att vi skall tro på Gud och därjämte på en rad avgudar — känner sig betydligt mera nära med den förstare, Sanning och sökande är i varje fall ord med nimbus i kristna kretsar.

Till slut, men kanske praktiskt viktigast, ter sig de konkreta förhetsfrågorna vanligen likartade för kulturradikalen och den kristne. Båda kommer, med skilda motiveringar, fram till ungefär samma krav på rösträttsfrihet för individens handlingar och åsiktsfrihet för hans tankar. Det skall dock inte dölljas — och det borde ha markerats tydligare av dr Linder — att just åsiktsfriheten på ett avsnitt är ett stridsäpple mellan religiöst och radikalt inställda liberaler. När de förra vill bruka de offentliga skolorna kristendomsundervisning till att föra all ungdom längst in i det protestantiska dogmasystemet, kräver de senare att sådan hållet skall hålla sig fjärran från varje dylik påverkan.

Att Erik Hjalmar Linder tagit med lätt hand på detta spörsmål är emellertid inget utslag av den mjukiga förmedlarande som vill kära svårigheter genom att inte låtsas om dem. Utan att han nämner ordet tolerans är hela det sätt varpå han från kristen utgångspunkt talar om kulturradikalens strävanden ett vittnesbörd om respekt för den andra parten och uppskattning av debatten mellan de två åsiktsriktningar som finner en gemensam politisk plattform i folkpartiet:

Förenigen av kristet och liberalt, spänningen dem emellan, det fruktbara i deras samverkan, är i själva verket något utmärkande för den svenska kulturatmosfären ... Det vore en förlust för vår odling, om de två elementen en dag inte längre kunde blandas utan svärd och öyra utan bröstlåda fråsa mot varandra som svavelyra och vatten.

När Dagens Nyheter och några andra liberala tidningar vill vara ett fritt forum för kulturradikalismen är det med samma andliga frihetsideal för ögonen och i samma utvecklingsanda tjänst som talar ur de nyss citerade raderna.

Dollarturisterna som inte kommer

medför en högst reell valutaförlust vid en tidpunkt då sådana förluster är kännbarare än annars. Den minskning med 17 procent som noterats under första halvåret nu jämfört med motsvarande tid 1947 betyder, enligt dr Munfhes siffror, ungefär 3 miljoner dollars mindre i långtade dollar. Det är ett beklopp av samma storleksordning som de besparingar i bensinimporten man efterstävat. Även denna minskning är väsentligen hänförlig till resemöjligheter för våra egna semestrare än med komfortabla login för ett internationellt klientel med pengar i kassa. För sig att den oginhet mot turistnäringen som vållat dollarförlusterna är ett av de många missgrepp genom vilka vår ekonomiska situation blir allt sämre.

PRESSGRANNAR

Primitiva vedergällningsrop har som vanligt — bäjla när Lundbymördaren gripits och erkänt. Ropen får också inatiumanden i pressen, som vanligt från konservativt håll. Så här lärer det i Karlshamns Allehanda (h):

> Här har en otroligt rå åsiktt och buse gjort ting, för vilka dödsstraff vore en mild vedergällning. Man vet emellertid hur det kommer att gå. Denne Persson skall naturligtvis sjuksnickras. Huruvida det blir internering eller någon tids straffarbete är egentligen likgiltigt. I båge fallen undgår den vedergällning, som vore det logiska i ett fall som detta.

Efter några ironiska ord om "dåitet" i de dyrbara anstalterna följer en mera allvarlig ton:

> En människa, som utfört den usiaste och ondaste av alla tänkbara gärningar, har inte rätten på förståelse. Det primära samhällsintresset är tämligen att i görligaste mån skydda människorna, och därför måste det onda alltid vara det.

Missriktad humanitetsideologi har vridit allt detta ur led. Följderna av denna syn anda har inte lätt vänta på sig. Två första, fruktansvärt första och outplånliga exempel har man från Perstorp och Göteborg. De exemplen ropar högt efter vedergällning.

Man kan jämföra detta med reflexionerna i två andra tidningar, som också ger uttryck åt skälvande harm, men inte ger efter för primitiva böjelser. Jämtlands Läns Tidning (fp) skriver:

> Vetskapen om att en effektiv ordningsmakt snabbt griper lagöverträdaren och att ett strängt straff väntar kan möjligen verka avskräckande och hindra brott ... Hos oss är dödsstraffet avskaffat, men många äro de som vid ett tillfälle som detta gärna skulle önska, att mördaren finge dingla i galgen, hälligt talat. Även om indignationen över en kallblodig förbrytelse mot ett barn är fullt berättigad, torde man inte tjäna något förutligt syfte med att vräka på dödsstraff. Men att dylika brottlingar skola effektivt oskadagöras är ett krav som inte har någon prutmån. Det måste ske, i ett tull som detta.

Ny Tid (s) är inne på liknande tankebanor:

> Det finns som förövat ogärningen avföres från den normala mänskliga gemenskapen och blir föremål för den behandling som hans abnorma känsloliv motiverar. Det bör inte heller ges plats för lynchmentalitet. Det är ovärdigt ett demokratiskt kulturamhälle att ge uttryck åt dessingar att mannen måtte misshandlas och lynchas tills dess på annat sätt avlives. Men kunde, när nyheten om att gärningsmannen var fast spreds, inga många ge uttryck åt en sådan primitiv mentalitet. Vad brukar vi själva säga om negerlynchningarna i Amerika?

Ett enkelt fasta laglighetsrationer och — låt oss erkänna det — mer än ett enkelt befrielse från krigiska hänsynsper har hjälpt oss att undantränga primitiva hämndföreställningar med humanitetens respekt för människan och vilja att värda sig om människorna, även de människor som djunkit djupast eller förgått sig svårast. Segern för de ljusa idealen framtvingar tydligast på sådana områden som barnavården och vården om åldringarna, men det skall ständigt fastbållas att hela vår välfärdspolitik blir slöllös om vi inte hävdar humanitetens krav också gentemot brottslingarna. Och det skall därvid inskärpas att humanitet och ingalunda är detsamma som "mjäll", utan innebär en förening av trygghets- och förbättringsåtgärder.

Skogstillgångarna i Norrland har överansträngts, och resultatet måste rimligtvis bli minskade tillgång under några decennier samt fortsatt koncentration av förädlingsindustrin. Nya Samhällets (s) söker ange riktlinjer för rationaliseringen:

> Fråga är om inte ytterligare samarbete måste etableras de konkurrerande företagen emellan direkt en planerad nedskärning av industrin skall ske. Det kan inte vara rationellt att driftsanstalleder, nu sker först sedan det blivit uppenbart att en viss industri inte kan klara sitt råvarubehov bereda ende på att denna inte lyckats köra tillräckligt med virke. Inte heller kan det vara riktigt att en nedskärning av industrin kommer till stånd efter hand som någon fabrik får för lite råvara att kunna nå fortsätta. Ur samhällets synpunkt kan det vara angeläget att behålla en fabrik inom en kommun, som i övrigt inte har någon industri, oavsett vilket bolag som är ägare. Nedskärningen av industrin får inte ske planlöst. I de fall någon fabrik anses så värdefull att den bör behållas får inte det förhållandet att de nuvarande ägarna ej förmår hålla den i gång leda till att driften nedlägges. Driftsinskränkningarna måste ske med hänsynstagande till samhälleta och ägarna, anställdas intressen i första hand.

Synpunkter av största betydelse och synpunkter som alltmer beaktats i praxis. Samtidigt kan de emellertid icke tillämpadas, leda till en kartellisering som dödar konkurrensen och därmed drivkraften till rationalisering och koncisa utformning. Utan kännedom om förslagets detaljer vill man hoppas, att denna synpunkt kan beaktas tillräckligt, så att vi slippa får en för den stora allmänheten begriplig, klar och förståelig rationalisering.

Kan inte detta ske med tillgodoseende av de ovanstående fordringarna, vilket från juristhåll bryts mot hävdas, blir det ingen annan råd än att utarbeta en speciell, för den stora allmänheten avsedd lättlagdaste förvaltning. En tillräknaglad, svårförstådelig stadga kan det väl inte accepteras, när det gäller just sådana här ting, som nästan varje enda medborgare kan undgå att komma i kontakt med.

Ingen popularisering kan ersätta klara lagbud. Kravet på språklig och pedagogisk expertis till lagstiftningens förfogande framträder särskilt bjärt i fall som detta.

Förklaring från Clarté

Ordföranden i Clartés stödfond och nuvarande redaktören för tidningen Clarté, fil. stud. Åke Lagrèus, har med anledning av att Dagens Nyheter i söndags tagit upp Clartés uppropp om stöd till sin verksamhet helt att få införa följande förklaring:

> Med anledning av edert omnämnande av ett uppropp till förmån för Clartés verksamhet anhåller jag att ni bereder plats i eder tidning för nedanstående.
>
> Som anvarig för Clartéförelsena stödfond diskuterade jag under loppet av de första veckorna i april med en del av Clartés understödjare den planerade insamlingen av stödskrifters 1-majnummer, eftersom detta utkom sedan de underteknat uppropet. Några åtgärder från underteknarnas sida i samband med 1-majnummer har heller icke senare varit aktuella, då Clartéförbundet genom sitt ingripande skapat garantier för att tidskriften kommer att fullföija sitt syfte: att vara ett fritt socialistiskt forum för debatt i kulturella och politiska frågor samt i oavsett medarbetarnas partipolitiska ni beroder plats i eder tidning för nedanstående.
>
> Åke Lagrèus

Bertrand Russell vår tids störste filosof

Av ANDERS WEDBERG

DEN NU 76-ARIGE Bertrand Russell, som nyligen var i Sverige, är av den lärande allmänheten i första hand författare av en rad kvicka, chockerande och kanske en smula förbryllande böcker om filosofi, uppfostran och politik. Endast relativt få förstår emellertid vetta om att hans egentliga livsgärning faller inom ett helt annat område, den rena vetenskapena. I själva verket bör han tredigen anses som samtidens mest betydande filosof och som en andningshål från det ständiga jämlike till de stora filosofiska mästarna. Genom vidden av sin begåvning är han något av en renässans, från nästgiaste insats har han gjort på den matematiska logikens område. Det är inte för mycket sagt att det är Russell som skapat förutsättningarna för denna vetenskapa fantastiska utveckling under vårt århundrade. Men även på de rnarkerstom sedan gammalt odlats av filosoferna, kunskapsteorin, den filosofiska språkanalysen, metafysiken, beteckner Russell som epok i tänkandets historia. Två stora traditioner, som före Russell förlöpt isolerade från varandra, har han lyckats förena till en mäktig tankesträmning: å ena sidan den logiska traditionen från Leibniz, Boole och Frege och å andra sidan den empiristiska traditionen från Locke, Berkeley och Hume. Resultatet av fusionen har blivit den s. k. logiska empirismen, vår tids mest frukthara filosofiska tankeriktning.

Redan Aristoteles, logikens fader, använde sig i logiken i viss utsträckning av en matematisk metod: han gav en sorts axiomsystem för de delar av logiken som han bearbetade, och han begagnade sådana moderna matematiska hjälpmedel som redan för 2.000 år innan de blev vardagsvara för matematikerna. I anslutning till vissa idéer, som först framställdes av Leibniz, har den matematiska logiken systematiskt fullbjit denna materialiseranda tendens hos den traditionella logiken. Det har därvid visat sig att denna senare bara utgör en mycket liten och ganska inexakt del av logikens odlingsfa "världen". Inom den matematiska logiken är Russells namn knutet till en rad ytterst betydelsefulla upptäckter. Är 1901 fann han vid studium av den Cantorska mängdläran den s. k. Russells paradox, en motsägelse på den rena matematikens område, som till en början tycktes bringa vetenskapernas vetenskap i gungning. Hans bemödanden att löna denna och andra likartade paradoxer ledde till den berömda logiska "typläran", en teori som — allmänt talat — är ett försök till en revision av logikens och därmed hela det mänskliga tänkandets grundbegrepp. Denna och många andra resultat av Russells logisk-matematiska forskning finns samlade i det stråx före första världskrigets utbrott publicerade 2.000-sidiga verket *Principia Mathematica*, som Russell skrev tillsammans med den nyligen bortgångne engelske filosofen och matematikern Whitehead. Arbetets titel, som erinrar om Newtons *Philosophiae naturalis principia mathematica*, innebär också en djärhavelse. Vad Newton gjorde för mekaniken gjorde Russell i samarbete med Whitehead för den matematiska logiken. I en väldig självständig syntes sammanfattades här de idéer som sedan Leibniz mitt framställts av skilda forskare på den exakta logikens och den matematiska grundlagsforskningens gebit. Arbetets omfattning gjorde det praktiskt taget omöjligt att inspirera möter varje problem med frågan: Är problemet praktiskt eller teoretiskt? Om det är praktiskt, om det egentligen fordrar, icke att vår tanke, utan att våra tyckon, bestämmas av praktiska hänsyn, klarhet, så kan det endast indirekt höra hemma i tankens värld. Ett försök att lösa det på annat tankelinjer vilja måste leda till ordlekar och hattlösa rationaliseringar. Om problemet är teoretiskt har den logiska empirismen en ny fråga till hands: Kan problemet lösas genom en rent logisk analys, eller påkallar det en empirisk undersökning? Om problemet faller inom ett eller bägge av dessa två fack, kommer dess lösning vanligen att bli en invecklad affär, kräivande samma tålamod och samma teknika skicklighet som ett specialvetenskapligt problem. Om problemet ej faller inom någon av facken "logik" och "empiri", tillhör det dess uppgifter att som en av de kraftigaste frågetecken.

Eburu det mycket är tack vare Russells inflytande som modern filosofi allt mer och mer avlägsnat sig från teologins, poesins och örnskedrömmarnas värld och närmat sig den sakliga vetenskapens, kan Russell själv icke klassificeras som någon dogmatisk logisk empirist — all dogmatik är honom främmande. Det finns numera gott om logiska empirister som utan vidare avvisar alla problem som inte är antingen logiska eller empiriska (eller bäggedera). Men Russell har aldrig avklippt banden mellan tänkandet och känslan. Han har alltid upplevt det som en förpliktelse för vetenskapsmannen att ställa sitt vetande och sin intelligenss till förfogande för lösningen av de praktiska problem som livet ägnat ställer. De spekulativa problemen, om vilkas specifikativa karaktär Russell är medvetenare än de flesta, har dessutom alltid utövat en skicklig lockelse på honom, och han har aldrig instämt i det moderna skallet på metafysikern. Han är själv bland mycket annat en metafysiker, men en metafysiker som även i metafysiken fordrar intelligent tänkande och vet hur litet han vet.

Någon skola har Bertrand Russell aldrig bildat. Han är för fri för att vilja eller kunna binda andra. Men alla samtida filosofer som icke befinner sig vid sidan om kungsådran i vida dagar tänkande har honom att tacka för idéer som berikat deras intellektuella liv. Den moderna matematiska logiken och den moderna rent humanistiska riktningen, som har sin förklaring i sina arbetsmaner. Vad han kunde hinna med att se på den fritid som han naturligtvis här som alltid beviljade sig själv, det gjorde han också, det övriga lämnade han utan avsikt därhän.

Anouilh har en gång förklarat att han — i bildspråk talat — betrakar gatumusikanterna lott som skrällt avundsvärd. Själv vill han om möjligt gestalta sitt liv på samma sätt: som en kringtrivande musikant, utan tanke på morgondagen, slumberad av sitt spel och av de ständigt återkommande melodierna. Ett program, alltså, som är beklätt med det som Kant kallade "det praktiska i dikten "I rörelse", om man drar ifrån dunklangen, segervinden, framtidsrelationen. Anouilh påminner oärmast om Schopenhauer i sin polemik mot dem som tror att framtiden kan komma att medföra någon väsentlig förändring i ens inre, egentliga beliggenhet i tillvaron. Vinheterna begynnelse ligger, menar han, i att acceptera sig själv, i att bli och bli nu anpassa sig efter den utrustning man en gång för alla fått av hereditet och öde. Det är förlorat, mot minnet är människan värnlös, men hoppet är en fiende som han har svårt att besegra.

*

MED ANLEDNING av några utlandsen om *Silone* och hans ansenade i Italien som Edmund Wilson och Edward Kanb gjort — den förre i "Europe Without Baedeker", den senare i en artikel "Partisan Review" — har en intervju med Silone publicerats i samma veckotidning, "La fiera letteraria" alltså, en publikation för övrigt som svensk publik har all anledning att avunnas för litteraturen.

På frågan om vad han själv har att säga om sin åsiktsmässiga isolering i hemlandet framhåller Silone att ett visst förlängskap är rätt naturligt om man betänker att en gcomfört socialistisk världsuppfattning är någonting mycket sällsynt hos italienska författare. Och om jag själv inte kan acceptera mina kamraters beryvop eftersom jag inte, forstäter Silone —, så kan jag ju inte heller vänta mig att de ska acceptera mig. Men han betonar mycket starkt att denna oförståelse mötsättning ingenting har att göra med begreppet aktualitet. Det har endast få som har aldrig har velat detta — det är ett ämne som kommer många att förstå först om ett par decenier. Och Silone säger som kommentar en kritiker som sagt att han har aldrig glömt — säger han — att han heller inte har glömt något absolut ideal. Som förebild för unga diktare är det pretiösa utryckssättet sannolikt att förorda, därför att det inte är att tänga sig det utan ett visst mått av verklig ansträngning. *För övrigt* — skriver Silone till sist — blir det med åren, allt svårare att skriva "enkelt", under förutsättning att förstås att man med skrivert menar något annat än att bara lära pennan löpa.

I. W—s

Över 24.000 ungdomar i beredskapstävlingen

Ungdomsberedskapens riksävling har för närvarande över 24.000 rapporterade deltagare. Som etta ligger för närvarande Kalmar läns norra del med 3.000 deltagare.

Under ungdomsberedskapens nu pågående Tullgarnskonferens höll LKchefen, hovrättsrådet Olof Söderström, på söndagen två föredrag, det ena om "Aktuellt från livsmedelskommissionen" och det andra om "Glimtar från det internationella beredskapsarbetet på livsmedelsförsörjningens område". Konferensen beskäftigar under söndagen och en del delegater vid den kommande internationella ungdomskonferensen i London.

På måndagen, som är sista konferensdagen, företas en bussresa i Sörmland under ledning av landshövding Ingemar Mundebo.

Vädjan om nordiskt samarbete på ungdomsläger.

Det allmodiska ungdomsläget i Stigtomta i Södermanland avslutades på söndagen. Ett 60-tal delegater från skilda delar av Sverige och Norden var med, och anmälningsbodde i tält. På dagen bärgade man så och var på utflykter till Oxelösund och Nyköping, där gästbesök, järnhuset och museet besöktes. På kvällarna lärde deltagarna varandra olika nordiska folk- och allmänsånger och diskuterade nordiskt ungdomssamarbete. Nästa allmodiska läger skall hållas i Halmstad nämna tid nästa år. Till ordförande i Allnordiska kommittégen omvaldes Tage Larsson, Stockholm, och till sekreterare nyvaldes fröken Gunhild Andersson, Lesjöfors. Vid anslutningsmötet antogs en resolution, som kommer att tillställas regering och riksdag i respektive länder. Resolutionen riktar en allvarlig vädjan till regering och riksdag att stödja samarbetet mellan Nordens ungdom.

CTT, Nyköping),

MORD i söder och norr

ETT MORD skall vara sobert, miljön får inte vara för fantastisk, och den mördade skall vara "den att man saknar honom", för att citera en gammal deckarkännare. Allt detta har man varit nog så fastlåst vid. Och så kommer ett par kriminalromaner som vänder upp och ner på principerna; såsom ofta vid en sådan process befinna det att man mår väl därav.

Mordet i *Jack Iams "Konsuln som mördade bäver"* (Geberg, 7:50) är allt annat än sobert och miljön direkt exotisk: eller vad skall man säga när en amerikansk konsul hittas mördad i en gorillabur i en avstadsdahlia i franska Afrika? Till råga på allt var konsuln i livet så dan att hans fränfälle hälsas med skilda artrer av frådd av samtliga i samhället. Men synkar man på sånsn i början, så slätnar den av sig själv medan man stötter genom dialura. Boken är dels en förtjänstfull deckare — förmästen upplösningen, men då är man så belåten så det gör ingel. Dels är den en laddad miljöskildring från det bisarra lilla Brazzaville: man känner hettan, dofterna, den afrikanska kräkvinkelstatsmoriens så starkt som om man själv stånkat fram några år sina år vid Kongos stränder. Och allra främst är den verklighet i religionen, man förmår åstadkomma. Glimtar från det internationella samhället på livsmedelsförsörjningens område. Konferensen beskäftigar under söndagen och en del delegater vid den kommande internationella ungdomskonferensen i London.

På måndagen, som är sista konferensdagen, företas en bussresa i Sörmland under ledning av landshövding Ingemar Mundebo.

Vädjan om nordiskt samarbete på ungdomsläger.

Det allmodiska ungdomsläget i Stigtomta i Södermanland avslutades på söndagen. Ett 60-tal delegater från skilda delar av Sverige och Norden var med, och anmälningsbodde i tält. På dagen bärgade man så och var på utflykter till Oxelösund och Nyköping, där gästbesök, järnhuset och museet besöktes. På kvällarna lärde deltagarna varandra olika nordiska folk- och allmänsånger och diskuterade nordiskt ungdomssamarbete. Nästa allmodiska läger skall hållas i Halmstad nämna tid nästa år. Till ordförande i Allnordiska kommittégen omvaldes Tage Larsson, Stockholm, och till sekreterare nyvaldes fröken Gunhild Andersson, Lesjöfors. Vid anslutningsmötet antogs en resolution, som kommer att tillställas regering och riksdag i respektive länder. Resolutionen riktar en allvarlig vädjan till regering och riksdag att stödja samarbetet mellan Nordens ungdom.

CTT, Nyköping),

Riksdagssammanträden

Måndagen den 19 Juli 1948.

Första Kammaren kl. 11 f. m.

Andra Kammaren kl. 11 f. m.

Litterära notiser.

JEAN ANOUILH har nyligen varit i Rom, och med anledning av besöket har en av hans italienska vänner porträtterat honom i en liten uppsats i den litterära veckotidningen *La fiera letteraria*. Det han säger kan ev. Willam James mener att Russell nu kunna påstå någonting positivt även om den fysikaliska verklighetens kvalitativa vilsen. Anouilh är förresta gången, men det fiill honom inte in att därför låta hybla sig i sina arbetsvanor. Vad han kunde hinna med att se på den fritid som han naturligtvis här som alltid beviljade sig själv, det gjorde han också, det övriga lämnade han utan avsikt därhän.

Anouilh har en gång förklarat att han — i bildspråk talat — betrakar gatumusikanterna lott som skrällt avundsvärd. Själv vill han om möjligt gestalta sitt liv på samma sätt: som en kringtrivande musikant, utan tanke på morgondagen, slumberad av sitt spel och av de ständigt återkommande melodierna. Ett program, alltså, som är beklätt med det som Kant kallade "det praktiska i dikten "I rörelse", om man drar ifrån dunklangen, segervinden, framtidsrelationen. Anouilh påminner oärmast om Schopenhauer i sin polemik mot dem som tror att framtiden kan komma att medföra någon väsentlig förändring i ens inre, egentliga beliggenhet i tillvaron. Vinheterna begynnelse ligger, menar han, i att acceptera sig själv, i att bli och bli nu anpassa sig efter den utrustning man en gång för alla fått av hereditet och öde. Det är förlorat, mot minnet är människan värnlös, men hoppet är en fiende som han har svårt att besegra.

*

MED ANLEDNING av några utlandsen om *Silone* och hans ansenade i Italien som Edmund Wilson och Edward Kanb gjort — den förre i "Europe Without Baedeker", den senare i en artikel "Partisan Review" — har en intervju med Silone publicerats i samma veckotidning, "La fiera letteraria" alltså, en publikation för övrigt som svensk publik har all anledning att avunnas för litteraturen.

På frågan om vad han själv har att säga om sin åsiktsmässiga isolering i hemlandet framhåller Silone att ett visst förlängskap är rätt naturligt om man betänker att en gcomfört socialistisk världsuppfattning är någonting mycket sällsynt hos italienska författare. Och om jag själv inte kan acceptera mina kamraters beryvop eftersom jag inte, forstäter Silone —, så kan jag ju inte heller vänta mig att de ska acceptera mig. Men han betonar mycket starkt att denna oförståelse mötsättning ingenting har att göra med begreppet aktualitet. Det har endast få som har aldrig har velat detta — det är ett ämne som kommer många att förstå först om ett par decenier. Och Silone säger som kommentar en kritiker som sagt att han har aldrig glömt — säger han — att han heller inte har glömt något absolut ideal. Som förebild för unga diktare är det pretiösa utryckssättet sannolikt att förorda, därför att det inte är att tänga sig det utan ett visst mått av verklig ansträngning. *För övrigt* — skriver Silone till sist — blir det med åren, allt svårare att skriva "enkelt", under förutsättning förstås att man med skrivert menar något annat än att bara lära pennan löpa.

I. W—s

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.